

Kansspelautoriteit

**Leidraad Wet ter voorkoming
witwassen en financieren van
terrorisme (Wwft)**

De Wwft in de kanspelsector

Datum

4 juli 2019

Colofon

Afzendgegevens

Kansspelautoriteit

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
Postbus 298
2501 CG Den Haag
www.kansspelautoriteit.nl

T 070 302 13 00
F 070 302 13 99
wwft@kansspelautoriteit.nl

Bijlage(n)

3

Inhoud

Colofon

1	Achtergrondinformatie en leeswijzer 5
1.1	Het doel van deze leidraad 5
1.2	De achtergrond van anti-witwaswetgeving 5
1.3	Wat is witwassen 5
1.4	De opbouw van deze leidraad 5
2	Inleidende bepalingen 8
2.1	De begrippen instelling en cliënt 8
2.2	De reikwijdte van de Wwft voor kansspelaanbieders 8
3	Risicomanagement 9
3.1	De risico gebaseerde benadering van de Wwft 9
3.1.1	Het identificeren van de risico's 9
3.1.2	De beoordeling van de geïdentificeerde risico's 9
3.1.3	Het beheersen en monitoren van de beoordeelde risico's 10
3.1.4	Actueel houden en overleggen aan toezichthouder 10
3.2	Overige onderdelen van het risicomanagement 10
4	Cliëntenonderzoek 11
4.1	Cliëntenonderzoek: de identificatie en de verificatie van de identiteit 11
4.2	In welke gevallen wordt het cliëntenonderzoek uitgevoerd? 11
4.2.1	Incidentele transactie of zakelijke relatie 11
4.3	Het risicoprofiel van de cliënt 12
4.4	Doel van het cliëntenonderzoek 12
4.4.1	Een risicogebaseerde controle op de transacties van de relatie 12
4.5	Het onderzoek naar de bron van middelen 3
4.6	Vereenvoudigd cliëntenonderzoek 13
4.7	Verscherpt cliëntenonderzoek 13
4.7.1	Landen waarbij een verscherpt cliëntenonderzoek moet plaatsvinden 14
4.7.2	Personen waarbij verscherpt cliëntenonderzoek moet plaatsvinden (PEP's) 4
4.8	Het beëindigen van de relatie bij onacceptabele situaties 15
5	Het melden van ongebruikelijke transacties 16
5.1	Welke ongebruikelijke transacties meldt de kansspelaanbieder? 16
5.2	Wanneer meldt de instelling een ongebruikelijke transactie? 17
5.3	Moet de kansspelaanbieder de relatie verbreken bij ongebruikelijke transacties? 17
5.4	Wat betekent de vrijwaring? 17
5.5	Wat betekent de geheimhoudingsplicht? 17
6	Bewaren van bewijsstukken en training 19
6.1	Bewaren 19
6.2	Gegevensbescherming 19
6.3	Training 19
7	Toezicht en handhaving 20
8	Bijlage 1: (S)NRA risico's op witwassen bij kansspelaanbieders 21
8.1	Risico's op witwassen bij kansspelaanbieders volgens de SNRA 21
8.1.1	Specifieke risico's voor een speelcasino 21

8.2 Risico's op witwassen bij kansspelaanbieders volgens de NRA 21

9 Bijlage 2: Risicovariabelen bij kansspelen 22

9.1 Risicovariabelen gerelateerd aan een speelcasino 22

9.2 Risicovariabelen gerelateerd aan het kansspel 22

9.3 Risicovariabelen gerelateerd aan transacties 22

10 Bijlage 3: Risicovariabelen bij de speler 23

10.1 Risicovariabelen m.b.t. de speler 23

10.2 Risicovariabelen m.b.t. bron van de middelen 23

10.3 Risicovariabelen m.b.t. vermogensverklaringen 24

10.4 Combinaties van risicovariabelen 24

10.5 Afwijkende (transactie)patronen 24

10.6 Variabelen van de wetgever 24

1 Achtergrondinformatie en leeswijzer

1.1 Het doel van deze leidraad

De Kansspelautoriteit is sinds 1 januari 2016 aangewezen als toezichthouder op de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft). Dit is de eerste leidraad specifiek voor kansspel aanbieders.

In deze leidraad licht de toezichthouder verplichtingen uit de Wwft toe. Deze leidraad is een aanvulling op de leidraad van het ministerie van Financiën; de "Algemene Leidraad Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en Sanctiewet (SW)". Deze twee leidraden dienen in samenhang te worden gelezen waarbij de leidraad van de Kansspelautoriteit leidend is.

De leidraad is geen juridisch bindend document als bedoeld in artikel 1:3 vierde lid van de Algemene wet bestuursrecht. De leidraad komt niet in de plaats van wet- en regelgeving. De voorbeelden in deze leidraad zijn niet uitputtend en zullen niet altijd als voldoende zijn aan te merken voor de naleving van de wettelijke vereisten. Met de leidraad beoogt de Kansspelautoriteit een handreiking te doen richting de kansspel aanbieders die onder toezicht staan van de Kansspelautoriteit en tevens onder het bereik van de Wwft vallen.

1.2 De achtergrond van anti-witwaswetgeving

De Wwft heeft als doelstelling het voorkomen van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen en terrorismefinanciering. Het voorkomen van witwassen is van groot maatschappelijk belang voor een effectieve bestrijding van ernstige vormen van criminaliteit. Het versluieren of verhullen van de herkomst van crimineel verdiend vermogen stelt criminelen in staat om uit de handen van onder meer overheidsinstanties te blijven en bovendien ongestoord te profiteren van het crimineel verdiende vermogen. Dit stelt criminelen in staat om posities te verwerven in de maatschappij, bijvoorbeeld in bonafide ondernemingen. Hierdoor is witwassen een ernstige bedreiging voor de maatschappij, de economie en tast het ook de integriteit van de financiële sector aan.

De Wwft kent als belangrijkste verplichting het verrichten van cliëntenonderzoek en het melden van ongebruikelijke transacties, die het criminelen moeilijker maakt te (blijven) profiteren van het crimineel verdiende vermogen en bovendien waardevolle aanknopingspunten kan opleveren voor opsporingsonderzoek.

1.3 Wat is witwassen

Alle handelingen die worden verricht met geld van illegale herkomst kunnen gezien worden als witwassen. Het doel van witwassen is dan ook het versluieren of maskeren van de illegale herkomst van het geld zodat niet kan worden bewezen dat het geld een criminele oorsprong had of zonder de aandacht te trekken van overheidsinstanties. Witwassen wordt gezien als een proces van drie fasen, die hieronder toegelicht worden.

Plaatsing

Het plaatsen van contant geld van illegale herkomst in het financiële systeem. Hierbij kan bij kansspelen gedacht worden aan depotstortingen waarbij niet vastgesteld is dat alle stortingen voortkomen uit deelnames aan het kansspel. Ook het inwisselen van munten of bankbiljetten van een bepaalde valuta in munten of bankbiljetten van diezelfde valuta, bijvoorbeeld in geval van het inwisselen van kleine in grote coupures of omgekeerd valt onder plaatsing.

Verhulling

Het wisselen van geld voor speelpenningen of het plaatsen van een bedrag in een spelersaccount, vervolgens niet of zeer weinig spelen en om uitbetaling verzoeken valt onder verhulling. Maar ook deelname aan kansspelen kan gebruikt worden voor verhulling. Vaak wordt verondersteld dat dit niet aantrekkelijk is voor criminelen. Immers, per saldo verliest de speler altijd. Deze veronderstelling is onjuist. Criminelen hebben er geld voor over om hun geld wit te wassen. Zodra het geld "wit" is kan het vrijelijk worden besteed en neemt de kans op ontdekking door overheidsdiensten af. Het verlies wordt zodoende gezien als kosten die gemaakt moeten worden.

Besteding

Het besteden van illegaal verkregen geld, ook wel consumptief witwassen genoemd, wordt vaak als minder ernstig gezien. Het is goed om te realiseren dat het voorkomen en bestrijden van het kunnen besteden van crimineel verdiend vermogen altijd het uiteindelijke doel is. Het vrijelijk kunnen besteden van crimineel vermogen is dan een "beloning" voor de criminele activiteiten, het werkt statusverhogend en kan aantrekkingskracht hebben op anderen die dan eveneens verleid kunnen worden tot criminele activiteiten en "snel geld".

1.4 De opbouw van deze leidraad

De leidraad volgt grotendeels de structuur van de wet. De informatie in de bijlagen bevat de risico's op witwassen en risicovariabelen die kansspelaanbieders bij het opstellen van de risicoanalyse en het anti-witwasbeleid mee moeten wegen. Ook hier geldt dat de opgenomen lijst van risico's en risicovariabelen niet als uitputtend mag worden gezien.

Hoofdstuk	Toelichting	Wwft
H 2	Inleidende bepalingen	Hoofdstuk 1, § 1.1
§ 2.1	De begrippen instelling en cliënt	Art. 1 Wwft
§ 2.2	De reikwijdte van de Wwft bij kansspelaanbieders	Art. 1b Wwft
H 3	Risicomanagement	Hoofdstuk 1, § 1.2
§ 3.1	De risico gebaseerde benadering van de Wwft	-
§ 3.1.1	Het identificeren van de risico's	Art. 2b
§ 3.1.2	De beoordeling van de geïdentificeerde risico's	Art. 2b
§ 3.1.3	Het beheersen en monitoren van de beoordeelde risico's	Art. 2c
§ 3.1.4	Actueel houden en overleggen aan toezichthouder	Art. 2b
§ 3.2	Overige onderdelen van het risicomanagement	Art. 2a en 2d
H 4	Het cliëntenonderzoek	Hoofdstuk 2
§ 4.1	Cliëntenonderzoek: identificatie en verificatie van de identiteit	Art. 3 lid 2 onder a en art. 4
§ 4.2	In welke gevallen wordt het cliëntenonderzoek uitgevoerd?	Art. 3 lid 5
§ 4.3	Risicoprofielen van spelers	Art. 3 lid 2 onder d, art. 2 b lid 2 en art. 3 lid 8 en lid 9
§ 4.4	Doel van het cliëntenonderzoek	Art. 3 lid 2 onder d en art. 2a lid 1
§ 4.5	Onderzoek naar de bron van de middelen	Art. 3 lid 2 onder d
§ 4.6	Vereenvoudigd cliëntenonderzoek bij kansspelaanbieders	Hoofdstuk 2, § 2.2
§ 4.7	Verscherpt cliëntenonderzoek bij kansspelaanbieders	Hoofdstuk 2, § 2.3
§ 4.8	Beëindigen van de relatie	Art.5, art. 16 lid 4
H 5	Het melden van ongebruikelijke transacties	Hoofdstuk 3
§ 5.1	Welke transacties meldt de kansspelaanbieder?	Art. 15
§ 5.2	Wanneer meldt de instelling een ongebruikelijke transactie?	Art. 16 lid 1 en art. 13 onder c
§ 5.3	Zakelijke relatie verbreken bij ongebruikelijke transacties	Art. 5
§ 5.4	Wat betekent de vrijwaring?	Art. 19, 20
§ 5.5	Wat betekent de geheimhoudingsplicht	Art. 23 en 20a
H 6	Bewaren van bewijsstukken en training	Hoofdstuk 5
§ 6.1	Bewaarplicht	Art. 33 en 34
§ 6.2	Gegevensbescherming	Art. 34a
§ 6.3	Training	Art. 35
H 7	Toezicht en handhaving	Hoofdstuk 4

2 Inleidende bepalingen

2.1 De begrippen instelling en cliënt

In de Wwft wordt gesproken over 'instelling' en over 'cliënt'. Een instelling is bijvoorbeeld een bank, een kansspelaanbieder, een accountant en in bepaalde gevallen een notaris. Een instelling dient aan een aantal verplichtingen te voldoen en ten opzichte van zijn cliënt bepaalde maatregelen te nemen. Een cliënt is een natuurlijke persoon of rechtspersoon met wie de instelling een zakelijke relatie aangaat of voor wie de instelling een incidentele transactie uitvoert. Omdat deze leidraad van toepassing is op de kansspelsector wordt in deze leidraad in plaats van het begrip 'instelling' en 'cliënt' respectievelijk ook de term 'kansspelaanbieder' en 'speler' gebruikt. De Wwft heeft betrekking op het voorkomen van witwassen en de financiering van terrorisme. Waar in deze leidraad staat vermeld 'witwassen' moet tevens worden gedacht aan het financieren van terrorisme.¹

2.2 De reikwijdte van de Wwft voor kansspelaanbieders

Speelcasino's vallen van oudsher al onder het bereik van de Wwft. Sinds de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn vallen ook alle overige kansspelaanbieders onder de Wwft.

De vierde anti-witwasrichtlijn van de Europese Unie geeft lidstaten de mogelijkheid om bij een bewezen laag risico op witwassen vrijstelling te geven aan bepaalde kansspelaanbieders, met uitzondering van speelcasino's en kansspelen op afstand. Nederland heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om vrijstelling te verlenen. In de Uitvoeringsregeling van de Wwft staat vermeld dat de vrijstelling voor de anti-witwasverplichtingen van toepassing is op alle huidige, overige aanbieders in de kansspelsector.

Het exploiteren van een speelcasino is vergund o.b.v. artikel 27g van de Wet op de kansspelen (Wok). Op dit moment is er één vergunninghouder die casinospelen mag aanbieden. Dit is Holland Casino N.V. Dat betekent dat deze leidraad op dit moment alleen van toepassing is op Holland Casino.

Het aanbieden van kansspelen op afstand is op dit moment nog niet legaal in Nederland. Zodra de wet kansspelen op afstand in werking treedt zullen aanbieders van deze kansspelen onder de Wwft vallen. De leidraad geldt dan ook voor deze aanbieders.

¹ Terrorisme financiering wordt niet relevant geacht voor kansspelaanbieders (bron: de tweede annex bij het *'Report from the Commission to the European Parliament and to the Council on the assessment of the risks of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border situations'* d.d. 26.6.2017, p.155-156; 160-161; 169; 172-173; 176-177; 180). Hierna wordt naar deze bron verwezen als 'SNRA, Annex 2'

3 Risicomanagement

Met de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn is een paragraaf over risicomanagement aan de Wwft toegevoegd. Voor kansspel aanbieders bevat deze paragraaf belangrijke toevoegingen zoals de verdere aanscherping van de risico gebaseerde werkwijze en een nadere invulling van de compliance- en auditfunctie.

3.1 De risico gebaseerde benadering van de Wwft

De Wwft kent een risico gebaseerde benadering. Dit betekent dat de instelling haar anti-witwasbeleid moet inrichten op basis van vooraf vastgestelde risico's en de beoordeling hiervan. De mate van bereidheid tot acceptatie van risico's op witwassen dat zich bij de instelling voordoet is afhankelijk van de *risk appetite* (risico bereidheid) van de instelling. Dit betekent dat als de instelling er voor kiest om diensten aan te bieden of cliënten te bedienen met een hoog risico op witwassen, zij aanvullende maatregelen dient te nemen om deze hogere risico's te mitigeren.

Sinds de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn schrijft de Wwft voor dat instellingen deze identificatie en de beoordeling van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme moeten vastleggen en actueel moeten houden. Dat betekent dat de instelling nieuwe risico's toevoegt aan de risico-inventarisatie om structurele beheersing van nieuwe risico's in het anti-witwasbeleid op te nemen.

3.1.1 *Het identificeren van de risico's*

Om risico gebaseerd te kunnen werken moet de instelling vooraf de risico's op witwassen identificeren die zich binnen de eigen organisatie voor kunnen doen. De instelling houdt hierbij, voor zover van toepassing, rekening met haar cliënten, de landen en geografische regio's waar de instelling werkzaam is en de producten en diensten die zij aanbiedt. Ook moet de instelling hierbij de (inter)nationaal geïdentificeerde risico's op witwassen en financieren van terrorisme betrekken. Bronnen die de instelling hierbij moet gebruiken zijn in ieder geval de (supra) nationale risk assessments.

3.1.2 *De beoordeling van de geïdentificeerde risico's*

Na de risico-inventarisatie beoordeelt de instelling in welke mate deze risico's bij de organisatie voorkomen en welke gevolgen hieraan zijn verbonden zodra zich een dergelijk risico manifesteert. Kans en impact bepalen de hoogte van het witwasrisico. De Kansspelautoriteit benadrukt dat een kansspelaanbieder hierbij rekening moet houden met kenmerken die verband houden met de aard van haar dienstverlening zoals de hoge mate van het gebruik van contanten, het veelvoud aan transacties die zij verricht, de hoogte hiervan en de omloopsnelheid van het geld bij het spelen van kansspelen.

De beoordeling van de risico's legt de instelling vast. Hierbij geeft zij duidelijk aan welke overwegingen zij hierbij heeft gemaakt en welke argumenten zijn gebruikt om te komen tot de beoordeling van het betreffende risico.

3.1.3

Het beheersen en monitoren van de beoordeelde risico's

Nadat de instelling de risico's op witwassen heeft geïdentificeerd en beoordeeld, regelt zij dat de geïdentificeerde risico's worden beperkt en beheerst door het anti-witwasbeleid: het geheel aan gedragslijnen, procedures en maatregelen ter voorkoming van witwassen. Dit anti-witwasbeleid dient aantoonbaar en navolgbaar aan te sluiten op de risico-identificatie en de beoordeling hiervan.

Bij het opstellen van het anti-witwasbeleid gaat de instelling risico gebaseerd te werk. Een risico gebaseerde werkwijze betekent in dit geval dat de instelling *alle* geïdentificeerde risico's adresseert maar dat *de mate waarin* deze risico's worden gemitigeerd, wordt afgestemd op de risicobeoordeling. Als blijkt dat bepaalde risico's onvoldoende of in het geheel niet beheersbaar zijn, moet de instelling deze risico's vermijden. De instelling toetst systematisch het anti-witwasbeleid en past het aan op de actuele of nieuwe situatie.

3.1.4

Actueel houden en overleggen aan toezichthouder

Risico's zijn geen vaststaande feiten maar situaties die zich voor kunnen doen. Deze situaties zijn tevens aan verandering onderhevig, bijvoorbeeld door technologische ontwikkelingen of de aanloop van andere spelers. De instelling moet daarom de risico-inventarisatie en de beoordeling hiervan actueel houden. Zij draagt dan ook zorg voor een periodieke inventarisatie en beoordeling van de witwasrisico's. Voorts legt de instelling de risico-inventarisatie en beoordeling hiervan schriftelijk vast en overlegt zij deze desgevraagd aan de toezichthouder.

3.2

Overige onderdelen van het risicomangement

Overige relevante verplichtingen voor kansspelaanbieders uit hoofde van het risicomangement zijn:

- Het uitvoeren van een cliëntenonderzoek met daarbij bijzondere aandacht voor:
 - Ongebruikelijke transactiepatronen
 - Transacties die naar hun aard een hoger risico op witwassen met zich brengen;
- Het melden van verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transacties bij FIU-Nederland;
- Het treffen van maatregelen ter voorkoming van risico's op witwassen die kunnen ontstaan door het gebruik van nieuwe technologieën in het economisch verkeer;
- Het aanwijzen van een persoon die verantwoordelijk is voor zowel het dagelijks beleid van de instelling alsmede voor de naleving van de Wwft-verplichtingen door deze instelling;
- Het beschikken over een onafhankelijke en effectieve compliance functie. De compliance functie is gericht op het controleren van de naleving van de Wwft en interne regels die de instelling zelf heeft opgesteld en omvat onder meer de taak die strekt tot het verstrekken van de gegevens aan FIU-Nederland;
- Het regelen van een onafhankelijke auditfunctie die passend is bij de aard en omvang van de instelling voor de controle van de naleving van de Wwft-verplichtingen door de instelling én de uitoefening van de compliance functie.

Kansspelaanbieders waarborgen ook dat voornoemde verplichtingen worden opgenomen in het anti-witwasbeleid.

4 Cliëntenonderzoek

Ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme verricht een instelling cliëntenonderzoek waarbij zij bijzondere aandacht besteedt aan ongebruikelijke transactiepatronen en aan transacties die naar hun aard een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme met zich mee brengen. Dit hoofdstuk gaat nader in op het begrip cliëntenonderzoek en variabelen die relevant kunnen zijn bij het bepalen van risico's op witwassen bij casinobezoekers.

4.1 Cliëntenonderzoek: de identificatie en de verificatie van de identiteit

Onderdeel van het cliëntenonderzoek is de verplichting tot identificatie en verificatie van de identiteit van de cliënt. De risico gebaseerde werkwijze is niet van toepassing op de identificatie en de verificatie van deze identiteitsgegevens. Deze activiteiten moeten *altijd* worden uitgevoerd en in principe voordat de instelling een zakelijke relatie met de cliënt aangaat of voordat zij een incidentele transactie voor een cliënt verricht. Kansspelaanbieders die spelers identificeren en deze identiteit verifiëren aan de hand van een geldig identiteitsbewijs vóórdat zij toegang verkrijgen tot een fysieke gelegenheid, voldoen in deze aan verplichtingen van de Wwft.

4.2 In welke gevallen wordt het cliëntenonderzoek uitgevoerd?

Een kansspelaanbieder voert in ieder geval een cliëntenonderzoek uit:

- Bij het aangaan van een zakelijke relatie;
- Als zij een incidentele transactie verricht voor de cliënt van ten minste 2.000 euro bij het ophalen van een prijs of het aangaan van een weddenschap, of twee of meer transacties waartussen een verband bestaat met een gezamenlijke waarde van ten minste 2.000 euro of meer.
- Indien er indicaties zijn dat de cliënt betrokken is bij witwassen;
- Indien zij twijfelt aan de juistheid, volledigheid of actualiteit van eerder verkregen gegevens van de cliënt;
- Indien het risico van betrokkenheid van een bestaande cliënt bij witwassen daartoe aanleiding geeft;
- Wanneer de cliënt een PEP² (politically exposed person) is.

4.2.1 Incidentele transactie of zakelijke relatie

Bij het verrichten van een incidentele transactie – hetgeen betekent dat er geen zakelijke relatie aanwezig is – van ten minste 2.000 euro dient de kansspelaanbieder een cliëntenonderzoek uit te voeren. Onder het aangaan van een weddenschap bij het verrichten van een incidentele transactie wordt onder meer verstaan de aankoop of verkoop van speelpenningen en het kopen van een lot. Kansspelaanbieders moeten er op bedacht zijn dat de grensbedragen van incidentele transacties bij het ophalen van een prijs of het aangaan van een weddenschap niet alleen worden bereikt door het uitvoeren van één enkele transactie maar ook door het uitvoeren van meerdere transacties. De wetgever geeft aan dat hierbij gedacht kan worden aan *gelijksoortige transacties* of *twee of meer transacties waartussen een verband bestaat*. Hierbij kan volgens de wetgever ook het soort kansspel of het type transactie dat wordt verricht, bepalend zijn³.

Omdat het voor kansspelaanbieders in beginsel niet mogelijk is om vooraf te bepalen of er sprake is van een incidentele transactie of een zakelijke relatie, gaat

² PEP: politiek prominent persoon. Zie hiervoor ook paragraaf 4.7.2

³ TK, 2017-2018, 34 808, nr. 3 (p 47)

de Kansspelautoriteit er vanuit dat kansspelaanbieders in principe direct een zakelijke relatie aangaan met haar spelers.

4.3 Het risicoprofiel van de cliënt

Voor aanvang van de zakelijke dienstverlening of het uitvoeren van een incidentele transactie kent de instelling de cliënt een risicoprofiel toe. Dit risicoprofiel bepaalt de diepgang van het cliëntenonderzoek. Immers, de instelling dient het cliëntenonderzoek aantoonbaar af te stemmen op de risicogevoeligheid voor witwassen van het type cliënt, de zakelijke relatie, het product en/of de transactie die zij voor de cliënt verricht. Zodra zich risico verhogende omstandigheden voordoen, past de instelling het risicoprofiel van de cliënt en de diepgang van het cliëntenonderzoek aan. De risico gebaseerde werkwijze betekent hier dat de zwaarte en intensiteit van het cliëntenonderzoek wordt aangepast aan het (ingeschatte) risico op witwassen bij de speler. Bijlage 3 bevat een niet limitatief overzicht van variabelen die van invloed kunnen zijn op het risico op witwassen door de speler.

4.4 Doel van het cliëntenonderzoek

Het verrichten van een cliëntenonderzoek is een van de belangrijkste verplichtingen van de Wwft. Het cliëntenonderzoek moet een kansspelaanbieder tenminste in staat stellen om:

- Het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie vast te stellen;
- Redelijke maatregelen te nemen om te verifiëren of de cliënt ten behoeve van zichzelf optreedt dan wel ten behoeve van een derde (de 'stroman' bepaling);
- Een voortdurende controle uit te oefenen op de zakelijke relatie en de transacties die plaatsvinden om te verzekeren dat deze transacties overeenkomen met de kennis die de instelling van de cliënt heeft en het risicoprofiel dat de instelling van deze cliënt heeft opgemaakt. Zo nodig met een onderzoek naar de bron van de middelen die de cliënt bij de zakelijke relatie of de transactie gebruikt.

4.4.1 Een risico gebaseerde controle op de transacties van de relatie

Kansspelaanbieders moeten een risico gebaseerde controle uitoefenen op de transacties die de speler verricht. Deze monitoring kan op verschillende manieren plaatsvinden. Daarbij geldt, hoe hoger het risico hoe intensiever, in frequentie en diepgang, de monitoring is.

Als er gebruik wordt gemaakt van een handmatige monitoring moet er een effectieve en realistische *span of control* zijn. Wanneer het aantal spelers waarop een persoon werkzaam bij de kansspelaanbieder moet toezien zo groot wordt dat een effectieve monitoring niet langer mogelijk is, zullen andere monitoringsmethoden moeten worden ingezet om zicht te houden op de financiële activiteiten van de spelers. Het is daarnaast van belang dat de deskundigheid en vaardigheid van de personen verantwoordelijk voor de monitoring geborgd is.

De kansspelaanbieder dient een duidelijke lijst hebben van criteria die, al dan niet in samenhang, een mogelijke signaal van witwassen opleveren (zie bijlage 3) en derhalve schriftelijk geregistreerd worden. De transacties die de speler verricht, en die voldoen aan bovengenoemde criteria, moeten aantoonbaar aan de speler worden gekoppeld. Dit kan door een schriftelijke vastlegging hiervan in het cliëntendossier.

Door een risico gebaseerde controle op de transacties en de analyse hiervan kan de kansspelaanbieder voldoen aan de volgende verplichtingen:

- Bijzondere aandacht besteden aan transacties die naar hun aard een hoger risico op witwassen met zich meebrengen;
- Bijzondere aandacht besteden aan ongebruikelijke transactiepatronen;
- Beoordelen of de transacties overeenkomen met de kennis die zij heeft van deze cliënt;
- Onderzoeken of de transacties overeenkomen met het risicoprofiel van de cliënt;
- Zo nodig onderzoek doen naar de bron van de middelen die bij de zakelijke relatie of de transactie worden gebruikt.

Zodra een speler transacties verricht die niet overeenkomen met zijn risicoprofiel, dan moet de kansspelaanbieder dit risicoprofiel bijstellen en daarbij zo nodig een onderzoek doen naar de bron van de middelen of een nader (verscherpt) cliëntenonderzoek uitvoeren. Eventueel worden aanvullende maatregelen getroffen om risico's te beheersen. De Kansspelautoriteit verduidelijkt hierbij dat de instelling moet aantonen dat zij controle uitoefent op de zakelijke relatie en verrichte transacties. Dit betekent bijvoorbeeld dat beschikbare kennis over de speler, de door de speler verrichte relevante transacties en, zo nodig, zijn bron van middelen in het cliëntendossier zijn opgenomen of anderszins direct raadpleegbaar zijn. De kansspelaanbieder moet op basis van de verzamelde informatie aannemelijk maken dat het risico op witwassen laag is.

4.5 Het onderzoek naar de bron van middelen

Een cliëntenonderzoek kan zo nodig gepaard gaan met een onderzoek naar de bron van middelen. Naarmate een speler meer besteedt zal er meer aandacht moeten worden besteed aan het onderzoek naar de legale bron van middelen. Het onderzoek moet dan uitwijzen of het bestedingspatroon van de speler overeenkomt met zijn of haar legale bron van middelen. Informatie over de legale bron van middelen moet worden geverifieerd aan de hand van een betrouwbare en onafhankelijke bron. De Kansspelautoriteit begrijpt dat kansspelaanbieders niet altijd de middelen hebben om verstrekte inlichtingen te verifiëren. Andere instellingen, zoals FIU-Nederland, zijn hiervoor beter geëquipeerd. De Kansspelautoriteit verwacht dan ook dat kansspelaanbieders een groot bedrag of ongebruikelijke aantallen bankbiljetten, in combinatie met een niet verifieerbare verklaring over de (legale) herkomst van de middelen meldt bij de FIU.

4.6 Vereenvoudigd cliëntenonderzoek

Indien een zakelijke relatie of transactie een laag risico op witwassen met zich brengt, geeft de wetgever de mogelijkheid om een vereenvoudigd cliëntenonderzoek uit te voeren. In dat geval:

- Verzamelt de instelling aantoonbaar voldoende gegevens om te kunnen vaststellen of met betrekking tot een cliënt een vereenvoudigd cliëntenonderzoek kan worden gedaan;
- Neemt de instelling redelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat de verzamelde gegevens actueel blijven;
- Zorgt de instelling voor een toereikende controle van de transacties of de zakelijke relatie om te verzekeren dat kan worden voldaan aan de meldplicht bij de FIU;
- Houdt de instelling ten minste rekening met de in bijlage II bij de vierde anti-witwasrichtlijn genoemde risicofactoren.

4.7 Verscherpt cliëntenonderzoek

In sommige situaties is een kansspelaanbieder genoodzaakt om een verscherpt cliëntenonderzoek in te stellen. Dit vindt in elk geval in de volgende gevallen plaats:

- Als de zakelijke relatie of transactie naar haar aard een hoger risico op witwassen of terrorismefinanciering met zich meebrengt. Hierbij houdt de kansspelaanbieder rekening met de risicofactoren, bedoeld in bijlage III van de Wwft;
- Wanneer er een verhoogd risico bestaat op witwassen op basis van het land waarin de speler woonachtig is;
- Bij complexe en ongebruikelijk grote transacties;
- Bij alle ongebruikelijke transactiepatronen die geen duidelijk economisch of rechtmatig doel hebben;

Een verscherpt cliëntenonderzoek betekent in ieder geval dat de kansspelaanbieder de gehele zakelijke relatie of de cliënt voor wie zij een incidentele transactie verricht onderwerpt aan een verscherpte controle. Voor kansspelaanbieders betekent dit in ieder geval dat:

- de verscherpte controle tijdig wordt uitgevoerd;
- aanvullende informatie wordt verzameld waaronder informatie met betrekking tot het doel en de aard van de zakelijke relatie, de herkomst van de middelen die bij de zakelijke relatie of de transactie gebruikt worden en de bron van de middelen van die cliënten.

4.7.1 *Landen waarbij een verscherpt cliëntenonderzoek moet plaatsvinden*

De Wwft bepaalt dat verscherpt cliëntenonderzoek moet plaatsvinden indien de staat waar de cliënt woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft door de Europese Commissie is aangewezen als staat met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme. Deze landenstatus is niet statisch en de Kansspelautoriteit verwacht dat kansspelaanbieders beschikken over adequate systemen om:

- te toetsen of het land waarin de speler woonachtig is staat aangemerkt als een land met een verhoogd risico op witwassen;
- de landeninformatie actueel te houden.

4.7.2 *Personen waarbij verscherpt cliëntenonderzoek moet plaatsvinden (PEP's)*

De instelling beschikt over passende risicobeheersystemen, waaronder op risico gebaseerde procedures, om vast te stellen of de cliënt een politiek prominente persoon is (afkomstig uit binnen- of buitenland). In alle gevallen dienen in het geval van een PEP verscherpte maatregelen te worden genomen. Datzelfde geldt voor familieleden en geassocieerden van een PEP.⁴ Voor PEP's regelt de instelling in ieder geval het volgende:

- Alvorens het aangaan of voortzetten van deze zakelijke relatie of het verrichten van deze transactie, de toestemming hiervoor van een persoon die deel uitmaakt van het hoger leidinggevend personeel;
- Het treffen van passende maatregelen om de bron van het vermogen en van de middelen die bij deze zakelijke relatie of deze transactie gebruikt worden, vast te stellen;
- Een doorlopende en verscherpte controle van de zakelijke relatie;
- Passende beheersmaatregelen voor als de cliënt niet langer een prominente publieke functie bekleedt. Ten minste gedurende 12 maanden en in ieder geval tot deze persoon niet langer het hoger risico met zich brengt dat hoort bij politiek prominente personen;
- Het voldoen aan de hiervoor genoemde verplichtingen als gedurende de zakelijke relatie de cliënt een politiek prominente persoon wordt of blijkt te zijn.

⁴ Artikel 2 Uitvoeringsbesluit Wwft 2018

4.8 Het beëindigen van de relatie bij onacceptabele situaties

Wanneer niet kan worden voldaan aan de verplichtingen met betrekking tot het cliëntenonderzoek, mag de instelling de zakelijke relatie niet aangaan en/of mag zij de incidentele transactie niet uitvoeren. Er is vervolgens een wettelijke verplichting om de zakelijke relatie te beëindigen. Deze situatie doet zich in ieder geval voor wanneer:

- De identificatie en verificatie van de cliënt niet mogelijk is;
- Niet kan worden voldaan aan de verplichtingen van het cliëntenonderzoek.

Om te waarborgen dat de relatie op een adequate manier wordt beëindigd stelt de kanspelaanbieder een beëindigingsbeleid op. Hierin is aangegeven onder welke omstandigheden en volgens welke procedure de relatie met de speler wordt beëindigd. Indien de instelling ook aanwijzingen heeft dat de cliënt betrokken is bij witwassen of het financieren van terrorisme dan is zij verplicht het beëindigen van de zakelijke relatie te melden bij FIU-Nederland.

5 Het melden van ongebruikelijke transacties

Instellingen zijn verplicht om ongebruikelijke transacties te melden bij FIU-Nederland (FIU). Hierbij hoeft een transactie enkel *ongebruikelijk* te zijn, de instelling hoeft niet *te bewijzen* dat sprake is van witwassen. De FIU onderzoekt de meldingen ongebruikelijke transacties van de instellingen en verklaart deze, zodra hier voldoende aanleiding voor is, verdacht. Informatie over verdacht verklaarde transacties draagt de FIU over aan opsporingsinstanties en/of inlichtingen- en veiligheidsdiensten zodat deze kunnen worden gebruikt bij de opsporing of vervolging voor witwassen en andere strafbare feiten. Het kan dus voorkomen dat een kansspelaanbieder na het melden van een ongebruikelijke transactie wordt benaderd door de FIU, de politie of het Openbaar Ministerie. Zij willen dan meer weten over de betreffende transactie, het transactieverleden en de informatie die het cliëntenonderzoek heeft opgeleverd. Transactiemonitoring van verrichte transacties en uitgekeerde prijzen door kansspelaanbieders alsmede de vastlegging hiervan is dus niet alleen van belang bij het voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme maar ook bij de opsporing en vervolging hiervan.

5.1 Welke ongebruikelijke transacties meldt de kansspelaanbieder?

Zowel voorgenomen ongebruikelijke transacties als daadwerkelijk uitgevoerde ongebruikelijke transacties meldt de instelling aan de FIU. Mocht de kansspelaanbieder kennis nemen van ongebruikelijke transacties die de cliënt (in het verleden) bij een derde heeft uitgevoerd, meldt zij deze bij de FIU. Of een transactie ongebruikelijk is, wordt beoordeeld aan de hand van objectieve en subjectieve indicatoren. Bij een objectieve indicator hoort een duidelijke norm. Zodra een bepaalde transactie (of een samenstel hiervan) een bepaald grensbedrag overschrijdt, meldt de instelling deze transactie bij de FIU. Bij een subjectieve indicator maakt de instelling zelf een inschatting of de transactie gemeld moet worden.

Ongebruikelijke transacties met een objectieve indicator:

- Transacties die in verband met witwassen gemeld zijn bij de politie of het Openbaar Ministerie;
- Een transactie voor een bedrag van € 10.000,- of meer, betaald aan of door tussenkomst van de instelling in contanten, met cheques, een vooraf betaald betaalinstrument (prepaid card) of buitenlandse valuta;
- Het in depot nemen van munten, bankbiljetten of andere waarden voor een bedrag van € 10.000,- of meer;
- Een girale betalingstransactie voor een bedrag van € 15.000,- of meer.

Ongebruikelijke transacties met een subjectieve indicator zijn in ieder geval:

- Een transactie waarbij de instelling aanleiding heeft om te veronderstellen dat deze verband kan houden met witwassen of financieren van terrorisme;
- Een voorgenomen transactie waarvan de instelling weet dat deze verband houdt met witwassen of financieren van terrorisme;
- Een cliëntenonderzoek waarbij er indicaties zijn dat betreffende cliënt betrokken is bij witwassen of financieren van terrorisme;
- Een beëindiging van de zakelijke relatie waarbij er aanwijzingen zijn dat betreffende cliënt betrokken is bij witwassen of financieren van terrorisme;

- Transacties waarbij cliënt inlichtingen verstrekt over de bron van middelen die niet kunnen worden geverifieerd door een onafhankelijke en betrouwbare bron.

5.2 Wanneer meldt de instelling een ongebruikelijke transactie?

Wanneer op basis van objectieve of subjectieve indicatoren is komen vast te staan dat er sprake is van een ongebruikelijke transactie dan geldt de verplichting deze te melden bij de FIU. In de praktijk moet er binnen veertien dagen worden gemeld, en zoveel eerder als feitelijk mogelijk, bij voldoende zorgvuldige afweging of een transactie als ongebruikelijk moet worden beschouwd.

Een kansspelaanbieder kan naar aanleiding van een recente transactie ook transacties uit een verder verleden alsnog als ongebruikelijk beoordelen. Dit heeft dan betrekking op transacties die eerder zijn vastgelegd maar niet zijn gemeld bij de FIU omdat deze niet voldeden aan de objectieve indicatoren of op dat moment geen verband leken te houden met witwassen of financieren van terrorisme. De termijn van veertien dagen gaat in vanaf het moment dat de instelling bekend is geworden met de ongebruikelijkheid van de transactie. De instelling dient dan alsnog een melding te doen over de eerdere transacties.

5.3 Moet de kansspelaanbieder de relatie verbreken bij ongebruikelijke transacties?

De kansspelaanbieder hoeft de zakelijke relatie met de speler niet op te zeggen noch de speler die een incidentele transactie verricht uit te sluiten als deze persoon ongebruikelijke transacties verricht. In paragraaf 4.8 is opgenomen wanneer de kansspelaanbieder *wel* afscheid moet nemen van de speler. Het uitvoeren van ongebruikelijke transacties door de cliënt of het melden van ongebruikelijke transacties over de cliënt staat hierin niet vermeld. De Kansspelautoriteit verwacht wel van kansspelaanbieders dat zij bij cliënten voor wie zij regelmatig een melding ongebruikelijke transactie indienen onderzoeken of zij nog steeds over de juiste informatie over de cliënt en zijn bron van middelen beschikken.

5.4 Wat betekent de vrijwaring?

Voor de instelling die een melding van een ongebruikelijke transactie doet geldt een strafrechtelijke en civielrechtelijke vrijwaring. De strafrechtelijke vrijwaring houdt in dat de door de instelling gedane melding van een ongebruikelijke transactie niet kan worden gebruikt voor een opsporingsonderzoek of bewijs in een strafrechtelijk onderzoek tegen de instelling op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering. Daarbij geldt wel de voorwaarde dat de melding te goeder trouw moet zijn gedaan. De instelling mag dus niet bewust hebben meegewerkt. De melding kan ook niet worden gezien als een schending van de geheimhoudingsplicht in artikel 272 Wetboek van Strafrecht.

De civielrechtelijke vrijwaring houdt in dat de instelling niet civielrechtelijk aansprakelijk is voor de schade die door een ander wordt geleden naar aanleiding van de door de instelling gedane melding. Daarbij geldt de voorwaarde dat de instelling redelijkerwijs moet hebben verondersteld te hebben gehandeld naar de verplichtingen in de Wwft.

De vrijwaringen gelden zowel ten aanzien van de instelling als de daarin werkzame personen die hebben meegewerkt aan het doen van de melding of nadere inlichtingen hebben verstrekt aan de FIU.

5.5 Wat betekent de geheimhoudingsplicht?

De instelling die een melding ongebruikelijke transactie heeft ingediend moet dit en de hierbij behorende informatie geheimhouden. Dit geldt ook voor informatie die de

instelling eventueel op een later tijdstip hierover verkrijgt van de FIU, de politie of het Openbaar Ministerie. Degene op wie de melding betrekking heeft wordt in geen geval over de melding ongebruikelijke transactie geïnformeerd, net zo min als willekeurige derden. De geheimhoudingsplicht heeft zowel betrekking op de privacybescherming van de betreffende cliënt als op het goede verloop van een eventueel strafrechtelijk onderzoek. De Kansspelautoriteit eist dat kansspel aanbieders voldoende maatregelen nemen om de geheimhouding te borgen zowel in het kader van de interne beheersing als de administratieve organisatie als in het kader van opleiding en training van de medewerkers.

Ten slotte dient de kansspelaanbieder te beschikken over een specifiek, onafhankelijk kanaal dat passend is bij de aard en omvang van de instelling en dat werknemers of personen in een vergelijkbare positie de mogelijkheid biedt om een overtreding van de Wwft intern en op anonieme wijze te melden.

6 Bewaren van bewijsstukken en training

6.1 Bewaren

Met het oog op het belang van het voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme bevat de Wwft een bewaarplicht ten aanzien van bepaalde gegevens. Deze wordt ingegeven door de bijdrage die dergelijke gegevens potentieel kunnen leveren aan opsporings- en onderzoeksdoeleinden. Gegevens die moeten worden vastgelegd zijn onder meer de gegevens afkomstig van de verificatie van de identificatie, maar bijvoorbeeld ook de herkomst van het vermogen, gespreksverslagen en transactiegegevens. Deze informatie moet vijf jaar na het tijdstip van het beëindigen van de zakelijke relatie worden bewaard. Daarnaast moet ook alle informatie met betrekking tot meldingen van ongebruikelijke transacties worden vastgelegd. Ook hiervoor geldt een bewaartermijn van vijf jaar.

6.2 Gegevensbescherming

Persoonsgegevens, verzameld op grond van de Wwft, worden *alleen* verwerkt met het oog op het voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme en worden *niet* verwerkt voor commerciële doeleinden of andere doeleinden die niet verenigbaar zijn met dat doel.

6.3 Training

Het geven van trainingen of opleidingen aan medewerkers is een belangrijke manier om kennis van de Wwft, van procedures en de belangen te delen en te borgen. Een instelling moet dan ook regelen dat haar werknemers, alsmede de dagelijks beleidsbepalers - voor zover relevant voor de uitoefening van hun taken en rekening houdend met de risico's, aard en omvang van de instelling - bekend zijn met de bepalingen van de Wwft en periodiek opleidingen genieten. Deze opleiding moet medewerkers en de dagelijks beleidsbepalers in staat stellen om:

- ongebruikelijke transacties te herkennen.
- een goed en volledig cliëntenonderzoek uit te voeren.

De opleidingen en trainingen dienen regelmatig te worden aangeboden en te worden geactualiseerd zodat medewerkers op hoogte blijven van relevante ontwikkelingen en de bewustwording ten aanzien van Wwft-risico's blijvend wordt bevorderd.

Onderwerpen die aan de orde kunnen komen in te geven trainingen en opleidingen zijn bijvoorbeeld: witwas- en terrorismefinancieringstechnieken, methodes, trends en nieuwe ontwikkelingen. De te geven trainingen dienen te worden afgestemd op de risico's, aard en omvang van de instelling. Evenzo ligt het voor de hand dat de compliance officer aanvullende trainingen volgt ten aanzien van ontwikkelingen in nationale en internationale wet- en regelgevingen witwas- en terrorismefinancieringsrisico's.

7 Toezicht en handhaving

De Kansspelautoriteit is door de wetgever aangewezen als toezichthouder op de naleving van de regels uit de Wwft door kansspelaanbieders. Indien de Kansspelautoriteit naar aanleiding van een geconstateerde overtreding een sanctie of maatregel oplegt dan geldt op basis van art 32f van de Wwft een verplichting dit besluit te publiceren. Indien een overtreding plaatsvindt van de bepalingen uit de Wwft dan heeft de Kansspelautoriteit daarnaast de mogelijkheid om de vergunning van de instelling in te trekken.

Niet alleen de Kansspelautoriteit kan optreden als kansspelaanbieders niet voldoen aan de Wwft. Het Openbaar Ministerie kan besluiten om een kansspelaanbieder strafrechtelijk te vervolgen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij het niet melden van een ongebruikelijk transactie, terwijl de instelling wel bekend is met het niet gebruikelijk zijn van de transactie. Ook als een kansspelaanbieder een onvolledige melding over een ongebruikelijke transactie heeft ingediend of het in het kader van het cliëntenonderzoek onvoldoende inspanningen heeft verricht kan zij hierop strafrechtelijk worden aangesproken.

8 Bijlage 1: (S)NRA risico's op witwassen bij kansspelaanbieders

8.1 Risico's op witwassen bij kansspelaanbieders volgens de SNRA

De Europese Commissie (EC) heeft een supra nationale risico beoordeling uitgevoerd (SNRA) over de sectoren die onder de witwaswetgeving vallen. Instellingen dienen rekening te houden met de onderkende relevante witwasrisico's uit de SNRA.

8.1.1 *SNRA: Specifieke risico's voor een speelcasino*⁵

De Europese Commissie onderkent de volgende specifieke risico's op witwassen die samenhangen met het drijven van een casino:

- De hoge mate van gebruik van contanten;
- De aantrekkingskracht van casino's op hoog risico cliënten zoals PEP's en personen afkomstig uit hoog risico landen;
- Het hoge volume van financiële transacties.

Het risico van eigendom of zeggenschap van een speelcasino door criminelen wordt door de Europese Commissie als een hoog risico voor witwassen beschouwd. Bij casino's gedreven door de overheid wordt dit risico lager ingeschat.

8.2 Risico's op witwassen bij kansspelaanbieders volgens de NRA

In de nationale risk assessment wordt verwezen naar de resultaten van het Transcrime project waarin in Nederland onder andere de sector kansspelen naar voren komt als kwetsbaar voor witwassen vanwege betrokkenheid van de georganiseerde criminaliteit, het voorkomen van fraudulente activiteiten, cashintensiviteit en onduidelijkheden over de uiteindelijk begunstigen (UBO).⁶

⁵ SNRA, Annex 2, p.164

⁶ NRA, p.9; Transcrime project IARM, p.92

9 Bijlage 2: Risicovariabelen bij kansspelen

Kansspelaanbieders dienen met onderstaande risicovariabelen rekening te houden. De huidige risicovariabelen zijn specifiek voor speelcasino's.

9.1 Risicovariabelen gerelateerd aan een speelcasino

- Het fingeren van speelwinst
- Mogelijk afwijkend normenkader bij zowel spelers als personeel naarmate het spelen met grote bedragen gebruikelijker wordt
- Een casino dat is gelegen in een economisch welvarend of juist minder welvarend gebied
- Een casino dat is gelegen in een regio met een hoog criminaliteitscijfer of veel indicaties van criminaliteit
- Spelers die gokken met grote bedragen
- Buitenlandse vaste spelers en toeristen

9.2 Risicovariabelen gerelateerd aan het kansspel

- Jackpot bij speelautomaten
- Speelautomaten met hoge inzet mogelijkheden
- Soorten tafelspelen
- High Limit Area
- Tafels met hoge inzet mogelijkheden
- Wisselmogelijkheden aan tafel
- Opzettelijk verliezen van een medespeler
- Verklaring van speelwinst in overboeking
- Mogelijkheid om speelwinsten te fingeren
- Mogelijkheid om te spelen voor een ander
- VIP spelers
- (Geen) gebruik van klantenkaarten
- Hoogte van het bestedingspatroon per bezoek
- Hoogte van de inzet per spel

9.3 Risicovariabelen gerelateerd aan transacties

- Het geld wordt niet gebruikt voor deelname aan een kansspel
- Het geld is niet gegeneerd door deelname aan een kansspel
- Er wordt niet in verhouding gespeeld
- Bedrag aan contanten dat casinobezoeker op zak had bij betreden casino
- Herkomst contanten is onduidelijk
- Transactiehoogte
- Transactiefrequentie
- Transacties die een onderling verband (lijken te) hebben
- Aantal en soort coupures waarin bedrag wordt aangeboden
- Het overboeken van geld
- Het in depot nemen van contanten
- (Gebrek aan) depotbewegingen
- Duur waarin geld wordt bewaard
- Het wisselen van valuta
- Soort valuta dat wordt aangeboden
- Soort valuta dat wordt gevraagd
- Het wisselen van coupures (groot naar klein en vice versa)

10 Bijlage 3: Risicovariabelen bij de speler

10.1 Risicovariabelen m.b.t. de speler

De wet schrijft voor dat de instelling een risicoprofiel toekent aan de cliënt. De instelling dient dit risicoprofiel en het hierbij behorende cliëntenonderzoek aan te passen zodra (nieuwe) kennis over de cliënt hiertoe aanleiding geeft. Bij spelers kunnen o.a. worden gedacht aan de volgende variabelen die van belang kunnen zijn voor het toekennen van een risicoprofiel:

- De identiteitsgegevens;
- Leeftijd;
- Doel en aard relatie;
- Land waar de speler woonachtig is;
- Bezoekfrequentie (regelmaat, duur, tijdstippen);
- Soorten kansspelen;
- Voorkeur kansspel;
- Hoogte van de behaalde speelwinsten;
- Het laten overboeken van de speelwinsten;
- Spelgedrag;
- Hoogte van ingezette bedragen;
- De bron van middelen die bij de incidentele transactie of die gedurende de zakelijke relatie worden gebruikt;
- Een bijzondere status (PEP of VIP);
- Aard en soort transacties;
- Bedragen die bij deze transacties worden gebruikt.

10.2 Risicovariabelen m.b.t. bron van de middelen

Kansspelaanbieders moeten zich ervan bewust zijn dat er sectoren zijn waar een verhoogd risico op criminele activiteiten of witwassen aanwezig is. De Kansspelautoriteit verwacht dat kansspelaanbieders onderzoek verrichten naar de bron van de middelen bij spelers waarvan blijkt dat zij hun beroep of bedrijf uitoefenen in een dergelijke sector. Informatie over risicovolle sectoren wordt regelmatig gepubliceerd in (jaarlijkse) rapportages zoals:

- De criminaliteitsbeeldanalyses Witwassen
- De criminaliteitsbeeldanalyses Mensensmokkel
- De criminaliteitsbeeldanalyses Overige uitbuiting
- De criminaliteitsbeeldanalyse Seksuele uitbuiting
- Overige deelrapporten uit het Nationaal Dreigingsbeeld
- WODC Monitoren over de georganiseerde criminaliteit in Nederland
- Het nationale risk assessment

Voorbeelden van risicovolle sectoren

- Detailhandel
- Horeca
- Diamanthatel
- Sportscholen
- Zonnestudio's
- Seksindustrie
- Kansspelsector
- Autohandel
- Land- en tuinbouw
- Schoonmaakbranche
- Bouw
- Uitzendbureaus actief in bovengenoemde sectoren

10.3 Risicovariabelen m.b.t. vermogensverklaringen

Kansspelaanbieders kunnen geconfronteerd worden met cliënten die het bestedingspatroon in het casino verklaren door het hebben van vermogen. De Kansspelautoriteit verwacht dat als kansspelaanbieders deze inlichtingen niet kunnen verifiëren aan de hand van een onafhankelijke en betrouwbare bron, zij dit melden aan FIU-Nederland. Moeilijk te verifiëren is geld dat:

- afkomstig uit de verkoop van een huis of eigen bedrijf is;
- afkomstig van een (buitenlandse) bankrekening is;
- afkomstig uit de handel met crypto currency is;
- afkomstig van een elektronische wallet is;
- is gewonnen bij een casino in het buitenland;
- is gekregen van familie of vrienden;
- is geleend van familie of vrienden.

Ook andere verwijzingen naar de aanwezigheid van vermogen moeten worden geverifieerd zoals speler:

- is afkomstig uit goede familie, is van goede komaf, is lid van rijke familie;
- heeft een goede baan;
- heeft een goedlopend bedrijf;
- verkoopt af en toe een auto;
- handelt 'erbij' op Marktplaats.

10.4 Combinaties van risicovariabelen

Ook kunnen combinaties van variabelen risico verhogend werken. Bijvoorbeeld:

- De combinatie van leeftijd en het bestedingspatroon;
- De combinatie van beroep of bedrijf en het bestedingspatroon;
- De combinatie van beroep of bedrijf met het soort coupures of muntgeld;
- Regelmatig laten overboeken van speelwinsten;
- Het opsplitsen van transacties;
- Depottransacties rondom de jaarwisseling.

10.5 Afwijkende (transactie)patronen

- Speler heeft meer geld ter beschikking dan gebruikelijk;
- Speler heeft andere coupures bij zich dan gebruikelijk;
- Bezoekfrequentie stijgt;
- Variaties in bezoekersfrequentie en/of financiële transacties zoals overboekingen en wisselgedrag.

10.6 Variabelen van de wetgever

De wetgever geeft variabelen waarmee de instelling in ieder geval rekening moet houden (artikel 3 lid 9 Wwft jo bijlage I van de vierde anti-witwasrichtlijn). Deze zijn:

- Het doel van een rekening of een relatie;
- De omvang van de activa die door een cliënt worden gedeponereerd of de omvang van de gesloten transacties;
- De regelmaat of de duur van de zakelijke relatie.